

نقش آفریقا در حفظ اراضی و اکوسیستم های تخریب شده

نویسنده: فمو کگوماتسو^۱

مترجم: حمیدرضا زرنگار

منبع:

تاریخ انتشار: ۱۶ ژوئن ۲۰۲۲

اشاره

موفقیت قاره آفریقا در پیکار علیه تغییر اقلیمی و کاهش تنوع زیستی امری حیاتی است. خانم فمو کگوماتسو مشاور فنی ارشد بازسازی و مدیریت پایدار زمین گروه طبیعت، اقلیم و انرژی در برنامه توسعه ملل متحد (UNDP) است. وی در استانبول ترکیه به سر می برد.

رودخانه های خشک، جنگل های لخت، دام های مرده، کودکان مبتلا به سوء تغذیه، جمعیت های ضعیف - اینها تنها برخی از تصاویر دلخراشی اند که رسانه ها به طور معمول در باره آفریقا به تصویر می کشند. در واقع، تخریب زمین، بیابان زایی و خشکسالی دلایل نگرانی اند. با این حال، می دانیم که زمین های باتلاقی، علفزارها، جنگل ها و رودخانه های این قاره، بازسازی را نوید می دهند. به عنوان مثال، زمین های باتلاقی پوشیده از زغال سنگ در صورت محافظت می توانند مقادیر زیادی کربن را برای قرن ها در خود نگهدارند. علفزارها، که اغلب از دید ما زمین هایی بایر و غیرمولد دانسته می شدند؛ انبارهای مهم کربن و منبع معیشتی جوامع دامدارند که برای چرای گونه های وحشی و اهلی مفید هستند. جنگل ها نیز مخازن مهم کربن اند. آن ها اگر تخریب شوند و از بین بروند، می توانند به گازهای گلخانه ای عمده ای بدل گردند.

^۱ Phemo Kgomotso

تخریب زمین، یک معضل جهانی

کیفیت زمین در سطح جهان رو به نقصان است. ارزیابی‌های جهانی نشان می‌دهند که ۴۰ درصد از زمین‌های جهان در حال تخریب است و نیمی از جمعیت جهان را در معرض خطر قرار می‌دهند. اراضی و خاک‌های تخریب شده توان حمایت خود را از حیات جانوری و گیاهی از دست می‌دهند. آن‌ها نمی‌توانند آب، غذا یا محافظتی را در برابر تأثیرات خشکسالی، سیل، آتش‌سوزی یا حتی بیماری‌هایی مانند کووید ۱۹ فراهم آورند.

مردم مسئول اصلی این وضعیت هستند. آدیان هفتاد درصد زمین‌های جهان را از حالت طبیعی خود در آورده و به "سرزمین‌هایی مدیریت‌شده"^۲ تبدیل کرده‌اند. چرای حیوانات بیانگر عمده‌ترین اقدام کاربری زمین است و پس از آن، جنگل‌های مدیریت‌شده^۳ و زمین‌های زراعی قرار دارند.

در قاره اروپا، ۲۵ درصد، معادل ۱۲۰ هزار کیلومتر مربع از اراضی باتلاقی با بافت زغال‌سنگی تخریب شده‌اند؛ شصت تا هفتاد درصد خاک‌ها ظرفیت عملکرد خود را از دست داده‌اند و ۲۵ درصد از جنوب اروپا در خطر بیابان‌زایی است. کیفیت خاک در ایالات متحده آمریکا به قدری انحطاط یافته که کشاورزان هر ساله نیم میلیارد دلار برای کودهای مصنوعی خرج می‌کنند تا سلطه جهانی کشور خود را به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده ذرت و سایر محصولات حفظ کنند. در آسیای مرکزی، استحصال آب برای اهداف کشاورزی، آرال را از چهارمین دریاچه بزرگ جهان کمابیش به یک گودال بزرگ تبدیل کرده و معیشت و اقتصاد کشورهای قزاقستان و ازبکستان را ویران کرده است. تصویر مشابهی می‌تواند در انتظار دریاچه چاد در غرب آفریقا باشد.

کاهش جنگل‌ها

جنگل‌ها در سراسر سیاره در حال کاهش‌اند. بیش‌تر جنگل‌های با وضعیت وخیم در مناطق گرمسیری مانند آمازون در برزیل و آمریکای لاتین، در اندونزی و سایر نقاط آسیای جنوب شرقی؛ کنگو در آفریقای مرکزی قرار دارند. آتش‌سوزی‌ها و چوب‌بری در جنگل‌های شمالی و معتدل روسیه و آمریکای شمالی، نابودی درختان را شدت بخشیده است. به کارگیری علفزارها که ۲۴ درصد از سطح زمین را پوشش می‌دهند در کشاورزی، این اراضی را در معرض خطر جدی قرار داده است.

^۲ Managed Lands

^۳ Managed Forestland

اقلیم شناسان از تخریب زمین در اراضی خشک به عنوان بیابان زایی یاد می کنند و به فعالیت های انسانی - بهره برداری بیش از حد از منابع آب و خاک - و تغییرات آب و هوایی به عنوان مقصر اشاره می کنند. خشکسالی اغلب با بیابان زایی همراه است و سالانه بیش از ۵۵ میلیون نفر در سراسر جهان به ویژه اقشار فقیر را در کشورهای کم درآمد تحت تأثیر قرار می دهد. بیابان زایی، تخریب اراضی و خشکسالی بیش از هر منطقه ای روی زمین بر جنوب صحرای آفریقا تأثیر می گذارد. قاره آسیا در رتبه دوم قرار دارد. این مناطق، که اکثریتشان جوامع روستایی فقیرند، از کشاورزان کوچک مقیاس، زنان، جوانان، مردم بومی و سایر گروه های در معرض خطر تشکیل شده و برای تغذیه خود سخت زیر فشارند.

دلیلی برای امیدواری

بر اساس کنوانسیون ریو - در مورد تنوع زیستی، تغییرات اقلیمی و بیابان زایی - و سایر ابتکارات داوطلبانه، جهان بر اساس مسئولیت ها و تعهدات موافقت کرد که یک میلیارد هکتار از زمین ها و اکوسیستم های تخریب شده را احیا نماید. کشورهای عضو سازمان ملل نیز سال های ۲۰۲۱ تا ۲۰۳۰ را دهه ی احیای اکوسیستم اعلام کرده اند. این اقدام جنبشی جهانی را آغاز می کند و حرکتی را برای بازسازی و مدیریت پایدار زمین تحریک می کند. کشورهای جنوب صحرای آفریقا تقریباً مسئول نیمی از تعهدات این بازسازی ها هستند. بسیاری از این کشورها بر اساس چارچوب خنثی سازی تخریب زمین^۴ و ابتکار بازسازی چشم انداز جنگل های آفریقا^۵ تعهداتی را به اجرا در آورده اند^۶

کشورهای آفریقایی بر حفاظت و احیای مناطق طبیعی و مدیریت و احیای اراضی که عمدتاً برای کشاورزی و جنگلداری تغییر کاربری داده شده اند، متمرکز هستند. آفریقا همچنین قول داد که ساحل و صحرا را از طریق طرح دیوار سبز بزرگ (GGW) احیا کند - هدفی جسورانه، با توجه به بزرگی چالش سبز کردن بیش از یکصد میلیون هکتار از بیابان و زمین های تخریب شده. به طور رسمی ۱۱ کشور آفریقایی نیز در این طرح مشارکت می ورزند.

۴ Land Degradation Neutrality

۵ African Forest Landscape Restoration Initiative

۶ بخشی سازی تخریب زمین (LDN) توسط طرف های کنوانسیون خود به این صورت تعریف شده است: حالتی که به موجب آن، مقدار و کیفیت منابع زمین، لازم برای حمایت از عملکردها و خدمات اکوسیستم و افزایش امنیت غذایی، ثابت می ماند یا در مقیاس های زمانی و مکانی و اکوسیستم های مشخص افزایش می یابد. ابتکار بازسازی چشم انداز جنگل های آفریقا (AFR1۰۰) تلاشی است توسط کشورها که یکصد میلیون هکتار از چشم اندازهای جنگل زدایی و تخریب شده را در سراسر آفریقا تا سال ۲۰۳۰ بازسازی کند.

گفته می‌شود تاکنون کشورهای اتیوپی و نیجر عمدتاً از طریق کاشت درخت و جنگل‌کاری، حفاظت از خاک و آب، و بازسازی طبیعی با مدیریت کشاورزان، بیش‌ترین کمک را به این طرح نشان داده‌اند.

از قضا، آفریقا بهترین راه حل‌ها را برای حرکت جهان به سوی آینده‌ای ایمن و مقاوم در برابر تغییرات اقلیمی در اختیار دارد. با این حال با سخت‌ترین چالش‌ها مواجه است. این قاره جوان‌ترین جمعیت، بیش‌ترین مقدار زمین قابل کشت و بیش‌ترین پتانسیل را برای بازسازی دارد و در حال حاضر میزبان یک چهارم از جمعیت جهانی حیات وحش است. با این حال، آفریقا فقیرترین مردم با بیش‌ترین آسیب‌پذیری در برابر استرس‌های اقلیمی و محیطی را در خود جای داده است. قاره آفریقا فاقد قدرت سیاسی برای تأمین بودجه کافی انجام اقدامات ضروری بازسازی و انطباق است. برای مثال، برآوردها نشان می‌دهد که بازسازی منطقه ساحل آفریقا نیازمند ۳۶ تا ۴۳ میلیارد دلار، یعنی بسیار بیش‌تر از ۱۶ میلیارد دلار مورد تعهد اهداکنندگان کمک‌ها در اجلاس یک سیاره در سال ۲۰۲۱ برای طرح دیوار سبز بزرگ است.

آفریقا باید موفق شود تا جهان، زمین‌ها و اکوسیستم‌های تخریب‌شده خود را احیا کند. باید با ساختن معیشت‌ها و شکست دادن فقر آغاز کند. یک تحلیل جدید تخمین می‌زند که انجام تعهدات فعلی بازسازی جهانی نیازمند ۱/۶ تریلیون دلار طی ۱۰ سال است. مطالعه سال ۲۰۱۵ در خصوص ۴۲ کشور آفریقایی نشان داد که مزایای خالص اقدام علیه فرسایش خاک در ۱۰۵ میلیون هکتار زمین‌های زراعی، بین سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۳۰ می‌تواند ۶۲/۴ میلیارد دلار عایدی در سال داشته باشد. در سطح جهانی، محققان بازده اقتصادی بالقوه‌ای را از ۱۲۵ تا ۱۴۰ تریلیون دلار در سال تخمین می‌زنند که بسیار بیش‌تر از هزینه‌های این اقدامات است. موفقیت آفریقا در مبارزه جهانی علیه تغییرات اقلیمی و از دست دادن تنوع زیستی، بسیار مهم است.

با حمایت از ابتکارات آفریقا، مانند تعهدات قاره به معکوس کردن تخریب زمین، کاهش بیابان‌زایی، خم کردن منحنی انتشار گازهای گلخانه‌ای و توقف انقراض گونه‌های وحشی، جهان نیز سود خواهد برد.

فعالیت های کشورهای آفریقایی بر حفاظت و احیای مناطق طبیعی و مدیریت و احیای اراضی که عمدتاً برای کشاورزی و جنگلداری تغییر کاربری داده شده اند، تمرکز یافته است.